

Смолянко Юлія Миколаївна
кандидат педагогічних наук,
доцент кафедри дошкільної та початкової освіти,
Національний університет «Чернігівський колегіум»
імені Т.Г. Шевченка
ORCID 0000-0001-7058-8207
yulia.sml@ukr.net

Солдатенко Олександр Ігорович
кандидат педагогічних наук, доцент
доцент кафедри мистецьких дисциплін,
Національний університет «Чернігівський колегіум»
імені Т.Г. Шевченка
ORCID 0000-0001-7400-2779
ssanya2012@ukr.net

ІНКЛЮЗИВНЕ НАВЧАННЯ В УМОВАХ ІНФОРМАЦІЙНО- ЦИФРОВОГО ОСВІТНЬОГО ПРОСТОРУ

Широке впровадження ідей інтеграції, інклюзивного та інформаційно-цифрового освітнього середовища у заклади освіти значною мірою залежить від компетентності здобувача вищої освіти як майбутнього фахівця, що вимагає внесення змін у процес його професійної підготовки.

Мета дослідження – зробити ґрунтовний аналіз нормативно-правової літератури з досліджуваної проблеми та визначити компетентності, які повинні опанувати здобувачі вищої освіти в умовах дистанційного формату навчання.

Фахова підготовка здобувачів вищої освіти проводиться відповідно до вимог законів України «Про освіту» (2021), «Про вищу освіту» (2021), листів МОН «Щодо рекомендацій з навчально-методичного забезпечення навчальних

дисциплін у закладах вищої освіти» (2018 р.), «Методичні рекомендації щодо організації навчання осіб з особливими освітніми потребами в закладах освіти в 2019/2020 н.р.» (2019 р.), Концепції розвитку інклюзивної освіти, Національна стратегія із створення безбар'єрного простору в Україні на період до 2030 року (2022 р.) тощо.

Проведення наукових досліджень, присвячених різним аспектам інклюзивної та інформаційно-цифрової освіти дозволило виділити декілька напрямів удосконаленню підготовки фахівців до роботи в інклюзивному освітньому просторі, а саме:

- підвищення кваліфікації педагогів, які визначені в Законі України «Про освіту» (2021), «Про вищу освіту» (2021);

- створення умов для набуття майбутніми фахівцями, не залежно від спеціальності/спеціалізації, інклюзивною компетентністю за освітніми програмами у процесі вивчення навчальних курсів: 014 «Основи інклюзивної педагогіки в мистецькій освіті», «Інформаційні технології в професійній діяльності педагога», 028 «Інклюзія у соціокультурній сфері», 012 «Підготовка майбутніх фахівців дошкільної освіти до роботи з дітьми із аутистичними порушеннями в інклюзивних групах», «Технології інклюзивної освіти» тощо, що входять до нормативної та варіативної частин програм;

- самоосвіта й систематичне професійне вдосконалення педагогів як суб'єктів інклюзивного освітнього простору.

На сьогодні у Національному університеті «Чернігівський колегіум» імені Т.Г. Шевченка на факультеті дошкільної, початкової освіти і мистецтв започаткована науково-дослідна робота у сфері підготовки майбутніх фахівців до роботи в інклюзивному освітньому просторі закладів дошкільної та загальної середньої освіти. Виділимо основні напрями:

- проведення наукових досліджень, присвячених різним аспектам інклюзивної освіти та підготовки компетентних фахівців, організація спільних науково-практичних конференцій: Всеукраїнський онлайн-марафон приурочений до дня науки», Всеукраїнська науково-практична конференція з

міжнародною участю «Інклюзивна освіта як індивідуальна траєкторія особистісного зростання дитини з особливими освітніми потребами» тощо;

– науково-педагогічними працівниками передбачено в освітніх програмах підготовки здобувачів вищої освіти, не залежно від спеціалізації, та відповідно в змісті психолого-педагогічних дисциплін можливості для формування інклюзивної та інформаційно-цифрової компетентностей в освітньому процесі закладу вищої освіти.

Підготовку студентів забезпечують науковці, які мають відповідну освіту, присвячені проблемам підготовки фахівців до реалізації інклюзивного підходу. Для забезпечення практичної спрямованості підготовки майбутніх педагогів факультет початкової, дошкільної освіти та мистецтв уклали угоди про науково-методичну, практичну співпрацю з інклюзивно-ресурсними й навчально-реабілітаційними центрами м. Чернігова та закладами освіти.

Сучасні цивілізаційні виклики ставлять нові вимоги до вищої освіти, які вступають у суперечність із традиційними теоретичними засадами та педагогічними технологіями. Звернення до вищезазначеної проблеми є необхідним і своєчасним, коли гостро стоїть питання підвищення якості підготовки фахівців, особливо в умовах пандемії Covid-19.

Отже, постає питання підготовки майбутнього фахівця щодо розвитку цифрового інтелекту, інформаційно-цифрової та інклюзивної компетентностей педагога, що відповідають за його успішну життєву професійну діяльність. У зв'язку з цим, зосереджено активний пошук таких педагогічних технологій, дидактичних методів, форм та засобів, які б гарантували досягнення якісно нових освітніх результатів.

Список використаних джерел:

1. Лист МОН 1/9-434 від 09.07.2018 року «Щодо рекомендацій з навчально-методичного забезпечення». URL: <https://mon.gov.ua/ua/npa/list-mon-19-434-vid-09072018-roku-shodo-rekomendacij-z-navchalno-metodichnogo-zabezpechennya> (дата звернення: 24.04.2021)

2. Смолянко Ю.М., Качура Д.М. Підготовка майбутніх фахівців дошкільної освіти до роботи з дітьми із аутистичними порушеннями в інклюзивних групах: навч. посібн. ФОП «Баликіна», Чернігів, 2021 р. 91 с.

3. Національна стратегія із створення безбар'єрного простору в Україні на період до 2030 року. URL: <https://mon.gov.ua/ua/news/mon-pracyuye-nad-napryamom-osvitnoyi-bezbaryernosti> (дата звернення: 20.05.2022).

4. «Про затвердження протиепідемічних заходів у закладах дошкільної освіти на період карантину у зв'язку поширенням коронавірусної хвороб (COVID-19). URL: <https://mon.gov.ua/ua/npa/pro-zatverdzhennya-protiepidemichnih-zahodiv-u-zakladah-doshkilnoyi-osviti-na-period-karantinu-u-zvyazku-poshirennyam-koronavirusnoyi-hvorob-covid-19> (дата звернення: 20.05.2022).